

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

BECKENSTRAAT 1

TE VIERAKKER

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Beckenstraat 1 te Vierakker

Opdrachtgever	Natuurmonumenten Postbus 9955 1243 ZS 's-Gravenland
Rapportnummer	15237.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	30 maart 2021
Vestiging	Overijssel Wilhelm Röntgenstraat 7a 8013 NE Zwolle 088 - 5001600 zwolle@econsultancy.nl
Opsteller	
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen	14
	5.3 Overige zoogdieren	15
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	17
	5.5 Ongewervelden	18
	5.6 Vaatplanten	18
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	19
	6.1 Broedvogels	19
	6.2 Vleermuizen	21
	6.3 Overige zoogdieren	21
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren	21
	6.5 Amfibieën	22
	6.6 Overige soort(groep)en	22
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	23
	7.1 Natura 2000	23
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	24
8	HOUTOPSTANDEN	26
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	27

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Natuurmonumenten opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Beckenstraat 1 te Vierakker.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, waarbij de sloop en renovatie van enkele opstallen aan de orde is.

De quickscan Wet natuurbescherming heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

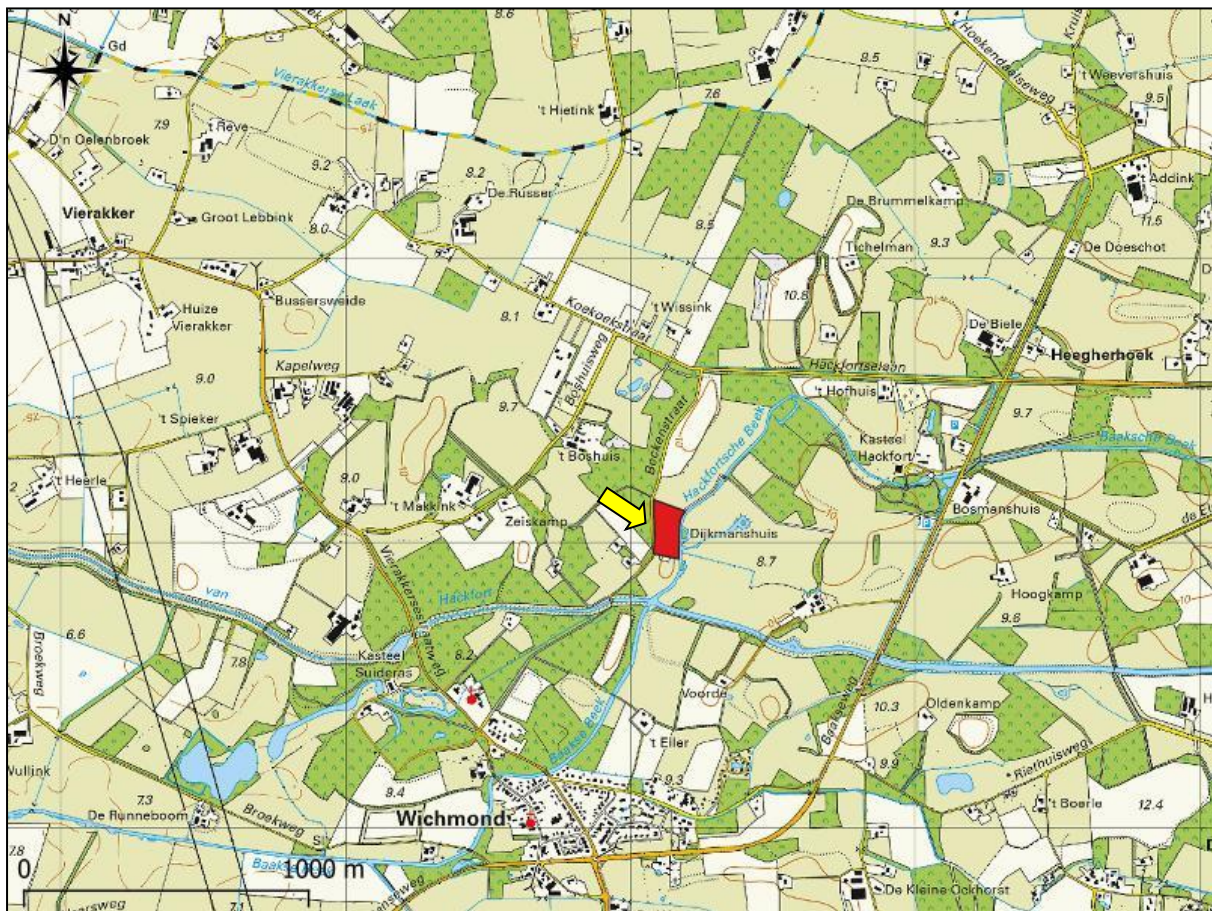
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1,6$ ha) ligt aan de Beckenstraat 1, circa 2 kilometer ten zuidoosten van de kern van Vierakker. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 215.125, Y = 457.040.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch bedrijf met de volgende opstallen:

- A. Bungalow
- B. Boerderij
- C. Schuur
- D. Werktuigenberging
- E. Jongveestal
- F. Ligboxenstal

Verder bestaat de onderzoekslocatie vooral uit verharding (tussen de verschillende opstallen), gemaaid gras, enkele bomen en lage begroeiing. Rond de bungalow en boerderij ligt een tuin. In het zuiden van de onderzoekslocatie liggen voormalige kuilplaten.

De onderzoekslocatie is gelegen in agrarisch gebied. Ten westen van de onderzoekslocatie ligt een bosperceel en ten oosten loopt de Hackfortse Beek. Ten noorden, oosten en zuiden liggen akkers met enkele houtopstanden. In het oostelijk gelegen akker is een aftakking van de beek naar een plas/waterberging.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Bungalowwoning (A).

Figuur 4. Boerderij Dijkmanswoning (B).

Figuur 5. Schuur(C).

Figuur 6. Werktuigenberging (D).

Figuur 7. Noordzijde ligboxenstal met aanbouw (E).

Figuur 8. Jongveeststal (F).

Figuur 9. Inrit erf met rechts de bungalowwoning.

Figuur 10. Noordzijde ligboxenstal (E)

Figuur 11. Verharding aan oostzijde onderzoekslocatie.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 17 februari 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van ondergrondse ruimten en/of zolders is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van rust- voorplantingsplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespendif. Van deze soorten kunnen de boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, roek en de wespendif op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden langs stromend water (grote gele kwikstaart), hoge bomen langs bosranden (boomvalk, buizerd, havik, sperwer, ransuil en wespendif) of in vrijstaande hoge groepen bomen langs wegen of kanalen (roek). De voorgenomen ingrepen betreffen voornamelijk de bebouwing, (hoge) bomen zullen naar alle waarschijnlijkheid behouden blijven. Typisch jaarrond beschermde erfsoorten zijn huismus, kerkuil en steenuil.

Huisemus

Huismussen maken gebruik van ruimtes onder dakpannen en andere 'nisjes' in bebouwing als nestplaats. Huismussen zijn echter zeer inventief en broeden ook op andere niet verwachte locaties zoals op de balken van een schuur of oude nesten van zwaluwen. Tijdens het veldbezoek zijn er meerdere huismussen waargenomen, onder andere op de antenne van de bungalow (figuur 13). Er werd een huismus waargenomen die meerdere keren af- en aanvloog van de zuidwestelijke dakgoot van de bungalow, wat kan duiden op een nestlocatie. Bij nadere inspectie bleek hier ruimte onder de dakpannen te zitten en werd er nestmateriaal aangetroffen (figuur 14 en 15). Daarnaast zijn er op de dakrand van de bungalow poepsporen aangetroffen van de huismus (figuur 16). In de schuur zijn in totaal 10 huismusnesten aangetroffen op onder andere oude boerenzwaluwnesten (figuur 17).

Figuur 13. Huismussen op antenne bungalow.

Figuur 14. Nestmateriaal in spleet dakgoot bungalow.

Figuur 15. Ruimte onder dakpannen bungalow.

Figuur 16. Poepsporen van huismus op dakrand bungalow.

Figuur 17. Huismusnest op oud boerenwaluwnest in schuur.

Aangezien de bungalow zal worden gesloopt en de schuur zal worden gerenoveerd, is het mogelijk dat nestplaatsen van huismussen worden verstoord of vernield en zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6). De verwachting is dat de huismus uit zichzelf het erf zal verlaten. Door de leegstand zal een groot deel van de huismussen het erf inmiddels hebben verlaten en is het waargenomen aantal een restant van een populatie. Gelet op de geringe aantallen en de geïsoleerde ligging is het naar verwachting geen levensvatbare populatie.

Kerkuil

Tijdens het veldbezoek is op de zolder van de boerderij een kerkuilenkast aangetroffen (figuur 18). In de ruimte waar deze kast hangt zijn op de grond krijstrepen (poepsporen) van de kerkuil aangetroffen (figuur 19).

Figuur 18. Kerkuilenkast in de nok van de boerderij.

Figuur 19. Poepsporen kerkuil in boerderij.

Daarnaast zijn in de ligboxenstal en jongveestal meerdere sporen van kerkuilen aangetroffen zoals braakballen, veren en poepsporen (figuur 20 en 21). Dergelijke sporen duiden op een regelmatig gebruik als roestplaats voor kerkuilen.

Figuur 20. Braakbal, veer en poepspoor van kerkuil in lig-boxenstal.

Figuur 21. Braakbal van kerkuil in jongveestal.

Om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de kerkuil te voorkomen is het noodzakelijk dat de functie van de nestkast behouden blijft. Dit houdt in dat tijdens een eventuele renovatie, de kast niet verwijderd of gedurende het broedseizoen verstoord mag worden en dat de ruimte waar de kast hangt toegankelijk blijft. Daarnaast zullen twee roestplaatsen verloren doordat de ligboxenstal en jongveestal gesloopt zullen worden (zie hoofdstuk 6).

Steenuil

Tijdens het veldbezoek is er een steenuilenkast aangetroffen in het oosten van de onderzoekslocatie, langs de beek (figuur 22). Uit navraag blijkt deze kast niet bekend te zijn bij de lokale steenuilenwerkgroep. Daarnaast zijn de verschillende opstallen gecontroleerd op sporen. In de jongveestal zijn meerdere braakballen aangetroffen van steenuilen (figuur 23). Dergelijke sporen duiden op regelmatig gebruik als roestplaats. Gelet op de sporen zal de kast in gebruik zijn. Vanwege het vroege broedseizoen van de soort is besloten de kast niet te inspecteren, omdat dit tot verstoring leidt.

Figuur 22. Steenuilenkast op onderzoekslocatie.

Figuur 23. Braakbal steenuil in jongveestal.

De opdrachtgever heeft aangegeven de steenuilenkast te willen behouden. Gezien de locatie van de steenuilenkast, is de onderzoekslocatie gelegen in het leefgebied van de steenuil. Steenuilen hebben een erg klein territorium en zijn erg honkvast. Permanente aantasting van een belangrijk deel van het leefgebied kan zo leiden tot aantasting van een broedgeval. Echter, het grootste deel van het groen blijft behouden. Alhoewel er in de toekomst wel nieuwbouw zal komen op delen van het grasveld, zal er geen permanente aantasting van het leefgebied plaatsvinden, aangezien dit deel maar in beperkte mate bij draagt aan foerageerfuncties voor steenuilen. Echter zal wel een regelmatig gebruikte roestplaats verloren gaan waardoor er overtredingen op de Wet natuurbescherming niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

5.1.2 Overige broedvogels

De bebouwing/beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals merel, roodborst en winterkoning. Tijdens het veldbezoek is in de ligboxenstal een merelnest aangetroffen (figuur 24). Daarnaast zijn er onder andere rond de tuin van de bungalow en boerderij nestmogelijkheden in de begroeiing en aan de westzijde van de jongveestal in de klimop aanwezig (figuur 25 en 26). Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen door te werken buiten het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 24. Merelnest aangetroffen in aanbouw ligboxenstal.

Figuur 25. Nestmogelijkheden in begroeiing aan de noordzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 26. Nestmogelijkheden in klimop aan westzijde jongveestal.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Ook de boerenzwaluw en huiszwaluw zijn jaarrond beschermd als er sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden.

Van deze soorten kunnen de holenbroeders op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden voornamelijk in kunstmatige en/of natuurlijke hopen in bomen. De voorgenomen ingreep betreft enkel de bebouwing (waar immers geen nestkasten hingen), de bomen blijven behouden.

Huiszwaluw

Onder de dakrand van de boerderij zijn restanten van in totaal 8 huiszwaluwnesten aangetroffen (figuur 27). Aangezien de boerderij behouden zal blijven zullen deze nestlocaties niet worden aangetast en worden overtredingen van de Wet natuurbescherming uitgesloten. Gelet op de staat van de nesten is het aannemelijk dat er inmiddels geen sprake meer is van actueel gebruik. Nader onderzoek in het broedseizoen kan dit aantonen (zie hoofdstuk 6).

Boerenzwaluw

Tijdens het veldbezoek zijn in totaal 8 zwaluwnesten aangetroffen waarvan 7 in de schuur en één in de werktuigenberging (figuur 28). De werkzaamheden zullen er toe leiden dat het nest in de werktuigenberging wordt verwijderd en de nesten in de schuur worden verstoord. De soort is opgenomen in categorie 5 van broedvogels. De soort wordt geacht voldoende flexibiliteit te hebben om nieuwe nestlocaties te zoeken als hun oude nesten verloren gaan. Naar verwachting zullen vanwege het vervallen van de agrarische functie deze nesten hun functie verliezen of reeds verloten hebben. Om de impact op de soort te kunnen bepalen is het noodzakelijk om in het komende broedseizoen te bepalen welke van de aanwezige nesten nog in gebruik zijn. In hoofdstuk 6 wordt beschreven hoe te handelen om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de boerenzwaluw te voorkomen.

Figuur 27. Resten huiszwaluwnest zuidelijke dakrand boerderij.

Figuur 28. Boerenzwaluwnest in werktuigenberging.

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en water-vleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bungalow op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, ruimte achter de dakrand en onder de dakpannen geeft toegang tot ruimte onder het dakbeschot en mogelijk tot de spouwmuur (figuur 29). Daarnaast zijn de spouwmuren van de werktuigenberging en aanbouw van de ligboxenstal toegankelijk voor vleermuizen (figuur 30). De bebouwing is daarom geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf en als baltsverblijf (zie hoofdstuk 6). Bij sloop van deze opstallen kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van desbetreffende soorten. Met de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming (zie hoofdstuk 6).

Figuur 29. Ruimte onder dakpannen westelijke dakrand bungalow.

Figuur 30. Open spouwmuur werktuigenberging.

Figuur 31. Zolder met beschot in boerderij.

Gewone grootoorvleermuizen maken gebruik van zolderruimtes en schuren in kleinschalig agrarisch landschap. De zolder van de boerderij beschikt over een rieten kap die geschikt is als verblijfplaats voor de soort (figuur 31). Door openingen in de nok van het dak en de dakrand is de ruimte toegankelijk (figuur 32). Daarnaast zijn in de zolder van de schuur, onder de nok naast de schoorsteen, oude poepsporen gevonden van de gewone grootoorvleermuis (figuur 33 en 34). Het valt daarom niet uit te sluiten dat de gewone grootoorvleermuis de zolders van de boerderij en schuur (nog steeds) gebruikt als verblijfplaats.

Figuur 32. Opening in dak boerderij.

Figuur 33. Zolder van de schuur.

Figuur 34. Oude poepsporen gewone grootoorvleermuis in de schuur.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Naast de onderzoekslocatie bevinden zich bosperceel en een woning. Eventuele verblijfplaatsen in bomen rond de onderzoekslocatie ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie mogelijk hinder tijdens de werkzaamheden door bijvoorbeeld lichtverstoring. Het behoud van donkerte is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is ruim voldoende geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Eventuele foeragerende vleermuizen kunnen wel hinder ondervinden tijdens de werkzaamheden door bijvoorbeeld lichtverstoring. Het behoud van donkerte is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie. Rond de onderzoekslocatie zijn echter wel houtsingels, bosranden en een beek aanwezig die gebruikt kunnen worden als vliegroute. Door het voorkomen van lichtverstoring op deze eventuele vliegroutes zal een overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen worden (zie hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et. al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bunzing, hermelijn, wezel, steenmarter, boommarter en eekhoorn.

Streng beschermde soorten

Kleine marterachtigen zoals de bunzing, hermelijn en wezel komen voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze soorten maken gebruik van takkenrillen, takkenhopen, schuurtjes, boomstobben of hopen organisch materiaal als schuilmogelijkheden en foerageergebied. Verblijfplaatsen van deze soorten en het leefgebied zal zich voornamelijk concentreren op de nabijgelegen bosranden en landschapselementen zoals houtwallen en struweel. Dit habitat is op de onderzoekslocatie in mindere mate ook aanwezig in de vorm van struiken en lage begroeiing, onder andere achter de jongveestal en langs de Hackforste Beek (figuur 35). Het valt niet uit te sluiten dat deze landschapselementen worden gebruikt als foerageergebied of verblijfplaats. Bij het behoud van de groenstroken zijn negatieve gevolgen voor kleine marterachtigen uit te sluiten, indien het groen niet behouden kan blijven of de begroeiing verwijderd wordt, verliest dit zijn functie en ontstaan mogelijk negatieve gevolgen voor deze kleine marterachtigen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 35. Takkenhopen en begroeiing achter jongveestal.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter en boommarter. Deze soorten komen in de omgeving voor. Marters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, maar ook nesten en holtes in bomen als verblijfplaats. Marters hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn in opstallen geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soorten. Bij intensief gebruik van een locatie zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. E bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op holtes die kunnen dienen als verblijfplaats voor deze soorten, deze zijn niet aangetroffen. Gelet op het ontbreken van sporen en holtes kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter of boommarter. Daarnaast zullen de bomen op de onderzoekslocatie behouden blijven en zijn eventuele negatieve gevolgen voor deze soorten uit te sluiten.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten. Daarnaast zullen de bomen op de onderzoekslocatie behouden blijven en is verstoring ten aanzien van de eekhoorn als gevolg van de voorgenomen ingreep niet aan de orde.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten huisspitsmuis en veldmuis. Deze soorten maken net als kleine marterachtigen gebruik van lage dichte begroeiing zoals weergegeven in figuur 35 of van rommelhoekjes en steen/takkenhopen zoals in figuur 36. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat verblijfplaatsen worden vergraven en dieren worden verwond/gedood. Voor deze soorten geldt vanwege een vrijstellingsregeling alleen de zorgplicht (zie hoofdstuk 6)

Figuur 36. Stenenstapel naast ligboxenstal.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie géén reptielensoorten waargenomen. Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit verharding en grasvelden. Er is daarom nauwelijks geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker.

Op de onderzoekslocatie kunnen de bovengenoemde soorten beschutting vinden tussen de beplanting en onder de stenenstapels en houtopslag rond de verschillende opstallen. De beek die grenst aan de onderzoekslocatie kan voortplantingsmogelijkheden bieden aan deze soorten. Daarnaast is het mogelijk dat de vijver in de tuin bij de bungalow gebruikt wordt als voortplantingswater (figuur 37). Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Het is echter bij (demping)werkzaamheden wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Figuur 37. Vijver in de tuin bij de bungalow.

Vissen

Het is niet te verwachten dat de vijver voortplantingshabitat biedt voor wilde vissoorten, waardoor bij verwijdering van de vijver geen sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Daarbij dient vermeld te worden dat kweekvissen niet in natuurlijke wateren mogen worden uitgezet, dit betreft faunavervalsing en is schadelijk voor de in het wild levende inheemse soorten (zie hoofdstuk 6).

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijffhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Aangezien de locatie voornamelijk bestaat uit bebouwing, verharding, tuin en erf is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

Huismus

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie is te verwachten, zal de voorgenomen ingreep (het slopen van de bungalow en renoveren van de schuur) kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen hoeveel broedgevallen van de huismus nog op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Kerkuil

Volgens artikel 3.1 lid 2 is het verboden opzettelijk nesten en rustplaatsen van kerkuilen te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen. De nesten van de kerkuil zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van niet-koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

De initiatiefnemer heeft aangegeven de nestkast en de opstal waar deze hangt te willen behouden. Bij eventuele renovatiewerkzaamheden dient er rekening gehouden te worden dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Naar verwachting is er (in overleg met de lokale kerkuilenwerkgroep) een manier te vinden om de werkzaamheden uit te voeren zonder de functie voor kerkuilen aan te tasten.

Door de sloop van de jongveestal en ligboxenstal gaan twee roestplaatsen verloren en is er daarmee sprake van het verwijderen van een vaste rustplaats van kerkuilen. Dit bekend een overtreding van Artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. In het geval de functie van de nestkast niet behouden kan blijven, door bijvoorbeeld toegang te verhinderen bij de renovatie, is dit ook het geval. In beide situaties zal er een mitigatieplan moeten worden opgesteld en is er sprake van een ontheffingsaanvraag bij de Provincie Gelderland. In het mitigatieplan zal middels een uitgebreide omgevingscheck en navraag bij lokale kerkuilenwerkgroep worden uitgezocht hoe de huidige roestplek en voorplantingsplaats in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gecompenseerd zullen worden.

Steenuil

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- of voortplantingsplaats'.

De steenuil heeft twee relevante typen verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

Steenulen gebruiken hun nestplek ook buiten de voortplantingsperiode. Ze hebben daarnaast ook andere plekken op het erf die ze regelmatig gebruiken. Dit ook om parasietinfecties tegen te gaan. Het mannetje gebruikt een verblijfplek in de directe omgeving van het nest als het vrouwtje aan het broeden is. Overdag verblijven de uilen tijdens rustperiodes vaak op vaste roestplekken. Dit doen ze in de dekking van beplanting of gebouwen of in de nestholte. Al deze plekken worden niet gerekend tot de vaste rustplaatsen, maar zijn wel onderdelen van de functionele leefomgeving die hoort bij het nest (BIJ12, 2017).

Aan de rand van de onderzoekslocatie is sprake van een voortplantingsplaats. De jongveestal op de onderzoekslocatie heeft een functie als roestplaats. Door de sloop van de jongveestal gaat een roestplaats verloren en is er sprake van een negatieve invloed op het functioneel leefgebied.

Door de voorgenomen sloop wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Aangezien een roestplaats wel een belangrijke functie binnen het leefgebied van soort heeft dient het verlies van de verblijfplaats gecompenseerd te worden binnen het territorium van de steenuil die op de onderzoekslocatie verblijft. Dit kan door middel van het plaatsen van nestkasten voor steenuilen.

Boerenwaluw

Boerenwaluwnesten zijn het gehele jaar beschermd indien er sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden en is daarmee een categorie 5 broedvogelsoort. Door de uitgevoerde quickscan kan er worden gesteld dat er meerdere nestplaatsen aanwezig zijn in de te renoveren schuur en te slopen werktuigenberging, waardoor de voorgenomen ingreep kan leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De boerenwaluw staat verder vermeld op de rode lijst als gevoelig. Er is echter geen sprake van een ecologisch zwaarwegende reden, en daarmee zijn de nesten niet jaarrond beschermd, zolang er na de werkzaamheden weer broedgelegenheid aanwezig is.

Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten (waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn) geldt dat, indien de opstallen en groen buiten het broedseizoen worden gesloopt/verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

De te slopen bungalow, werktuigenberging en aanbouw van de ligboxenstal op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De te renoveren boerderij is geschikt voor de gewone grootoorvleermuis. De sloop en renovatie van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Gelderland, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Overige zoogdieren

De stukken struweel en lage begroeiing rond enkele opstallen op de onderzoekslocatie kunnen een functie als foerageergebied of verblijfplaats hebben voor kleine marterachtigen zoals bunzing, hermelijn en wezel. Wanneer in de toekomstige situatie deze landschapselementen behouden blijven zal een mogelijke functionaliteit voor kleine marterachtigen niet verdwijnen. Gelet op de doelstelling van Natuurmonumenten kan bij de nieuwe inrichting speciale aandacht aan het behoud en versterken van het leefgebied van kleine marterachtigen besteed worden. Dit houdt in dat de geschikte vegetatie zo veel mogelijk behouden dient te worden en dat er nieuwe beplanting wordt aangelegd. Voor werkzaamheden die betrekking hebben op het verwijderen van vegetatie en rommelhoekjes (stenenstapels e.d.) rond de bebouwing geldt de zorgplicht.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van de stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Wanneer besloten wordt (een deel van) de materialen te verwijderen, dient dit buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.5 Amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Wanneer besloten wordt (een deel van) de materialen te verwijderen, dient dit buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Het doden of verwonden van amfibieën kan ook gebeuren door het dempen van de vijver. Om dit te voorkomen wordt geadviseerd om het dempen van de vijver buiten de voortplantingsperiode en de winterrust van amfibieën uit te voeren. Dit beperkt de geschikte periode voor het dempen tot de periode september tot en met oktober. Afhankelijk van de temperatuur en temperatuurschommelingen rond de winter kan het dempen ook plaatsvinden in maart, april of november. Of deze maanden daadwerkelijk geschikt zijn dient van te voren beoordeeld te worden door een ter zake kundige.

6.6 Overige soort(groep)en

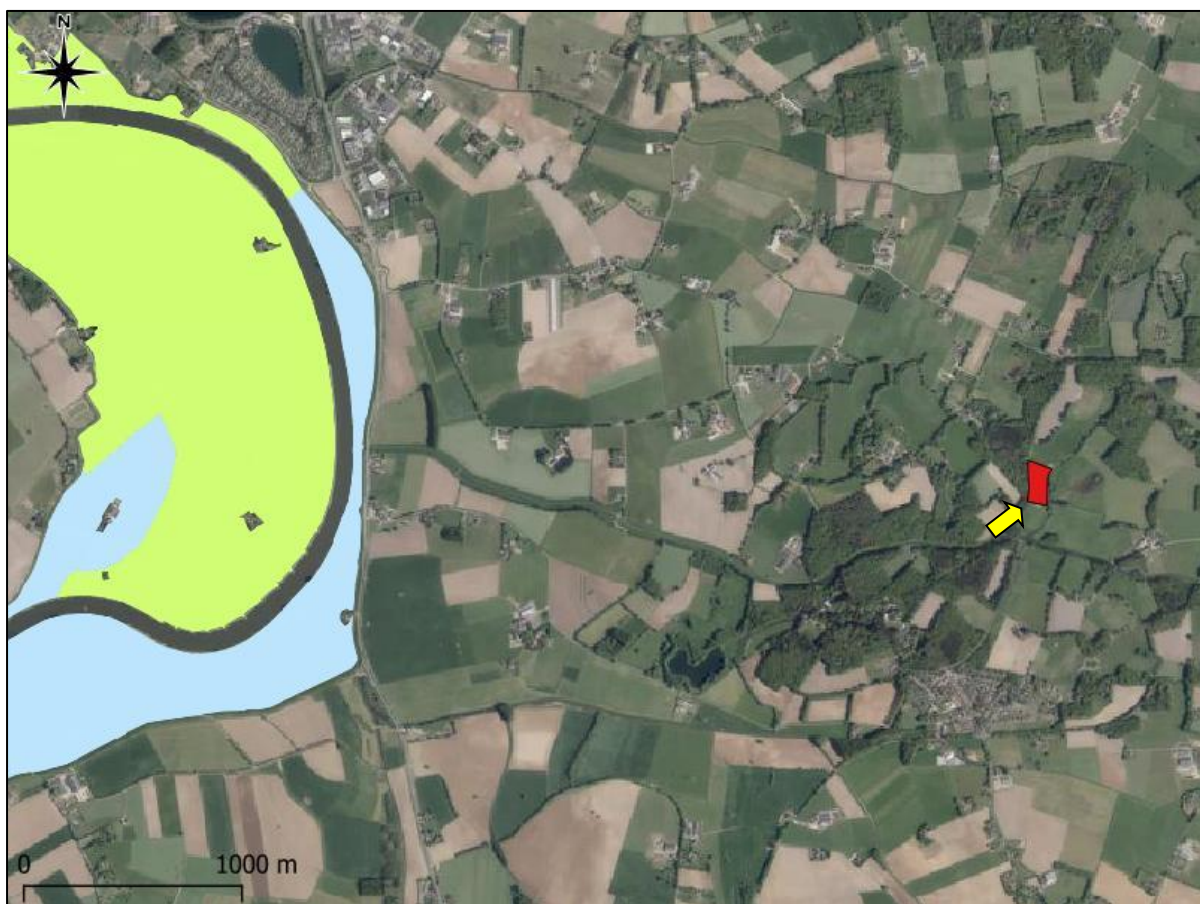
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, de IJssel, bevindt zich op circa 3 kilometer afstand ten westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 38).

Figuur 38. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toenames van geluid, trilling, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand (± 3 km) tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in combinatie met de aard en omvang van de plannen (sloop en woningbouw) niet te verwachten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De gehele onderzoekslocatie maakt deel uit van het Gelders Natuurnetwerk. In figuur 39 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 39. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (donkergroen) en groen ontwikkelingszone (lichtgroen).

De onderzoekslocatie is gelegen in een onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Het Natuurnetwerk betreft in Gelderland een planologische bescherming van de aangewezen gebieden zelf. Doordat de werkzaamheden binnen het Natuurnetwerk vallen, is op basis van de huidige informatie een wijziging van de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk aan de orde. De provincie vermeldt in de Omgevingsverordening (dec 2018) onder afdeling 2.6 Natuur en Landschap § 2.6.1 Artikel 2.39 het volgende:

- 1) *Een bestemmingsplan maakt voor gronden binnen het Gelders natuurnetwerk een andere bestemming dan natuur alleen mogelijk als er sprake is van een groot openbaar belang en*
 - a) *er voor de realisering daarvan geen reële alternatieven zijn;*
 - b) *de negatieve effecten op de kernkwaliteiten en oppervlakte van het gebied en de ecologische samenhang binnen het gebied zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd in overeenstemming met bijlage 8 Gelijkwaardige natuurbeheertypen.*

- 2) *In afwijking van het eerste lid is er voor gronden met de volgende natuurbeheertypen geen andere bestemming mogelijk: bron, gemaaid rietland, hoogveen, trilveen en zwak gebufferd ven.*
- 3) *In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voor gronden binnen het Gelderse natuurnetwerk nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen een omheind militaire terrein mogelijk maken als:*
 - a) *de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de ecologische samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;*
 - b) *de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.*
- 4) *Om te bepalen wat de effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de ecologische samenhang zijn, doet de initiatiefnemer onderzoek naar actuele waarden binnen het gebied en de effecten van het initiatief op de binnen het gebied aanwezige:*
 - a) *natuurwaarden en potenties;*
 - b) *in de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde soorten en soorten van nationale Rode lijsten;*
 - c) *kwaliteit van lucht, water en bodem;*
 - d) *mate van stilte, rust en duisternis;*
 - e) *ecologische samenhang;*
 - f) *landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische, bodemkundige waarden en het reliëf.*
- 5) *Compensatie kan plaatsvinden door fysieke natuurcompensatie op gronden met een andere bestemming dan natuur in de nabijheid van de te compenseren locatie of door financiële compensatie.*

Voor zo ver nog niet gedaan, wordt geadviseerd om in een vroeg stadium in overleg te treden met de provincie. Zij kan uitsluitel geven of de weergegeven begrenzing actueel is, de huidige planvorming te realiseren is door middel van een saldobenadering en wat de eventuele vervolgstappen zijn in dit proces.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Eventueel te vellen bomen op de onderzoekslocatie betreft een houtopstand op erven of in tuinen. Voor deze houtopstand geldt geen meldingsplicht en herplantplicht.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Natuurmonumenten een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Beckenstraat 1 te Vierakker.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, waarbij de sloop en renovatie van enkele opstallen aan de orde is.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de opstallen te slopen en eventueel te renoveren. De agrarische functie op de locatie zal verdwijnen. Binnen het gebied worden de huidige boerderij en schuur behouden en zullen er op de plek van de zuidelijke opstallen twee woningen worden gebouwd. De exacte invulling is vooralsnog niet bekend.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geslacht habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	ja	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren en actueel gebruik nesten van boerenwaluw vaststellen
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nestplaats huismus en kerkuil, en vaste rustplaats steenuil en kerkuil worden (mogelijk) aangetast
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	ja	ja	mogelijk	nader onderzoek naar gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootvleermuis nodig
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	aandacht voor verlichting van bosrand en beek
	vliegroutes	mogelijk	nee	nee	nee	aandacht voor verlichting van bosrand en beek
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	inspectie t.a.v. kleine marterachtigen en behoud en versterken van leefgebied. aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten en dempen vijver buiten gevoelige periode
Overige soortgroepen		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		3 km	nee	nee	nee	-

Soortgroep	Geschied habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Natuurnetwerk Nederland	ja	mogelijk	nee	nee	Navragen bij provincie of huidige begrenzing NNNN actueel is en de planvorming mogelijk is (al dan niet met saldobenadering)
Houtopstanden	n.v.t				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Er zijn nestmogelijkheden voor de huismus (bungalow en schuur) en kerkuil (boerderij). De nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Daarnaast zijn er vaste rustplaatsen voor de steenuil (jongveestal) en kerkuil (jongveestal en ligboxenstal) aanwezig op de onderzoekslocatie.

Door aankomend broedseizoen het actuele gebruik van de huismus, boerenzwaluw en huiszwaluw vast te stellen kan de impact van de werkzaamheden bepaald worden. Vaststaat dat tenminste één nest van de huismus door de sloop verloren gaat. Dit maakt de ingreep ontheffingsplichtig. De ontheffing kan pas worden aangevraagd als de nadere onderzoeken naar huismus en overige soorten zijn afgerond.

Voor de kerkuil is naar verwachting in overleg met de kerkuilenwerkgroep de functionaliteit te behouden. De opstal waar de kast hangt kan in principe voor de soort behouden blijven. Er dient wel een plan opgesteld te worden om verstoring tijdens de werkzaamheden te voorkomen (bijvoorbeeld vermijden kwetsbare periode).

Voor de vaste rustplaatsen van steenuil en kerkuil die verloren gaan zal een mitigatieplan moeten worden opgesteld en als met voldoende zekerheid verstoring kan worden voorkomen is een ontheffing niet noodzakelijk. In het mitigatieplan zal middels een uitgebreide omgevingscheck en navraag bij lokale uilenwerkgroepen worden uitgezocht hoe de huidige roestplekken in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gecompenseerd zullen worden.

Voor de boerenzwaluw geldt eveneens dat het actuele gebruik vastgesteld moet worden om de impact te kunnen bepalen. Naar verwachting zal deze soort zich al deels hebben teruggetrokken vanwege de verminderde agrarische activiteit.

Op de onderzoekslocatie broeden in diverse opstallen algemene broedvogels. Om overtreding te voorkomen dient buiten het broedseizoen gewerkt te worden. Globaal geldt hiervoor de periode van half maart tot half augustus, geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval

De zolders van de boerderij en schuur zijn geschikt voor de gewone grootoorvleermuis als verblijfplaats. Door eventuele renovatiewerkzaamheden kunnen deze jaarrond beschermde verblijfplaatsen verstoord worden. Aan de hand van aanvullend veldonderzoek dient vastgesteld te worden of de zolders daadwerkelijk door grootoorvleermuizen worden gebruikt als verblijfplaats. Indien dit het geval is, dan is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

De stukken struweel en lage begroeiing rond enkele opstallen kunnen een functie als foerageergebied of verblijfplaats hebben voor kleine marterachtigen zoals bunzing, hermelijn en wezel. Gelet op de doelstelling van Natuurmonumenten kan bij de nieuwe inrichting speciale aandacht aan het behoud en versterken van het leefgebied van kleine marterachtigen besteed worden. Dit houdt in dat de geschikte vegetatie zo veel mogelijk behouden dient te worden en dat er nieuwe beplanting wordt aangelegd. Voor werkzaamheden die betrekking hebben op het verwijderen van vegetatie rond de bebouwing geldt de zorgplicht

Ten aanzien van licht beschermde zoogdieren en amfibieën dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht. Wanneer dieren worden aangetroffen dienen deze de kans te krijgen om veilig weg te komen. Daarnaast wordt geadviseerd om het dempen van de vijver buiten de voortplantingsperiode en de winterrust van amfibieën uit te voeren. Dit beperkt de geschikte periode voor het dempen tot de periode september tot en met oktober. Afhankelijk van de temperatuur en temperatuurschommelingen rond de winter kan het dempen ook plaatsvinden in maart, april of november

De onderzoekslocatie is gelegen in een onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Voor zo ver nog niet gedaan, wordt geadviseerd om in een vroeg stadium in overleg te treden met de provincie. Zij kan uitsluitsel geven of de weergegeven begrenzing actueel is, de huidige planvorming te realiseren is door middel van een saldobenadering en wat de eventuele vervolgstappen zijn in dit proces.

Econsultancy
Zwolle, 30 maart 2021

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Limpens H., Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied 1 km rond de onderzoekslocatie, periode 2016-2021

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Provinciale websites

www.gelderland.nl (GNN en beschermde gebieden in Gelderland)

www.gelderland.nl/Kaartenencijfers

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorischis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseeneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

